

YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON YHTEISTOIMINTA-ALUE

Ympäristöterveydenhuolto on ympäristöperäisten terveysriskien vähentämiseen, poistamiseen ja ehkäisemiseen tähtäävää toimintaa. Se on osa ennaltaehkäisevää perusterveydenhuoltoa, jossa riskit huomioon ottaen valvotaan viime kädessä ihmisen terveyteen vaikuttavaa elinympäristöä. Ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvat terveydensuojelun, elintarvikkeiden, tupakkalain ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta ja eläinlääkäripalvelut.

Pelkosenniemen, Savukosken ja Sallan kunnat sekä Kemijärven kaupunki ovat muodostaneet 1.1.2013 alkaen Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen, joka on Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymän alainen tulosalue. Kuntayhtymän jäsenkuntia ovat Pelkosenniemi ja Savukoski ja osajäsenkuntia Salla ja Kemijärvi.

Ympäristöterveydenhuollon tulosalueelle kuuluvat yleinen terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto. Yhteistoiminnan lähtökohtana ovat kuntalaisille laadullisesti samantasoiset ja samanhintaiset palvelut koko yhteistoiminta-alueella. Kaikki yhteistoiminta-alueella olevat ympäristöterveydenhuollon vakituiset toimipisteet ovat jatkaneet toimintaansa.

Eläinlääkäripäivystys hoidetaan yhteistoiminta-alueen kuntien kesken.

Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen sopimuspakettia solmittaessa jätettiin Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymän perussopimuksen 3 §:ään varaus ympäristönsuojelutehtävien järjestämisestä yhteistoiminta-alueella. Perussopimuksen 3 §:n mukaan ”tarvittaessa kuntayhtymä voi ottaa jäsenkuntien valtuustojen päätöksellä jäsenkunnan ympäristönsuojelun hallinnon tehtävät hoidettavakseen.”

Vuoden 2016 alusta lakisääteiset ympäristönsuojelun viranomaistehtävät siirtyivät Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuollon järjestettäväksi Pelkosenniemen, Savukosken ja Kemijärven osalta. Vuoden 2019 alusta myös Salla liittyi sopimukseen.

Ympäristönsuojelua varten on perustettu kuntayhtymän ympäristöterveydenhuollon alaisuuteen oma erillinen tulosityksikkö. Ympäristönsuojelun maksutuotot ohjataan ympäristönsuojelun tulosityksikköön ja tulot vähentävät suoraan mukana olevien kuntien maksuosuutta kustannuksista.

Ympäristöterveyslautakunta

Sopijaosapuolten jäsenkuntien ja osajäsenkuntien yhteinen toimielin on ympäristöterveyslautakunta, jonka tehtävänä on toimia ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun lakien mukaisena viranomaisena yhteistoiminta-alueella. Ympäristöterveyslautakunnassa on neljä jäsentä. Jokainen jäsenkunta ja osajäsenkunta nimeää lautakuntaan yhden jäsenen ja yhden varajäsenen. Ympäristöterveyslautakunnan tehtävänä on ohjata ja valvoa ympäristöterveydenhuollon toimintaa, toiminnan laatua ja sisältöä sekä taloutta ja koordinoita jäsenkuntien ympäristöterveydenhuollon kehittämistyötä. Ympäristöterveydenhuollon jokaiselle sektorille (terveysvalvonta, eläinlääkintähuolto ja hallinto) ja ympäristönsuojelulle laaditaan oma käyttösuunnitelmansa.

Muu hallinto

Hallinnosta vastaa Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymä.

Ympäristöterveysjohtaja vastaa ympäristöterveydenhuollon toiminnasta ja taloudesta ja toimii ympäristöterveydenhuollon henkilöstön esimiehenä sekä esittelijänä ympäristöterveyslautakunnan kokouksissa. Ympäristönsuojeluasioiden osalta esittelijänä toimii kuitenkin *ympäristötarkastaja*.

Johtavalle terveystarkastajalle kuuluu tiedonkeruu ja raportointi, hän toimii vastuualueen johtajan sekä sihteerin sijaisena ja hänellä on läsnäolo- ja puheoikeus ympäristöterveyslautakunnan kokouksissa.

Ympäristöterveydenhuollon toimistosihiteeri huolehtii yhteistoiminta-alueen toimistopalveluista ja toimii pöytäkirjanpitäjänä ympäristöterveyslautakunnan kokouksissa.

Terveysvalvonta

Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen terveysvalvonnan tehtävänä on käytännössä valvoa terveydensuojelu-, elintarvike-, tupakka-, lääke- ja eläinsuojelulain noudattamista yhteistoiminta-alueella. Yhteistoiminta-alueella on kolme terveystarkastajaa. Lisäksi Sallan praktikkoeläinlääkärien virkatehtäviin kuuluu 10 % elintarvike- ja alkutuotannon valvontaa.

TUNNUSLUVUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2023
Voimavarat henkilöstö						
Toimistosihiteeri	1	1	0,5*		0,5	0,5
Terveystarkastaja	3	3,0	3,0		3,0	3,0
Ympäristöterveysjohtaja	0,5	0,5	0,5**		0,5	0,5
Eläinlääkäri		0,2	0,2***		0,2	0,2
Määrätavoitteet						
Elintarvikelain mukaiset						
kohteet	315	315	303			
käynnit	75	105	88			
Terveydensuojelulain mukaiset						
kohteet	145	145	142			
käynnit	63	59	47			
Tupakka- ja lääkelain mukaiset						
kohteet	54	48	44			
käynnit	21 + 8	12 + 4	17 + 7			
Näytteet						
talousvedet	95	81	69			
muut	66	75	75			
pintapuhtausnäytteet	41	51	50			

* toimistosihiteeri/eläinlääkärin avustaja 0,5 htv on eläinlääkintähuollossa

/ mukana praktikkoeläinlääkärivahvuudessa 1,0 htv, ei sovelleta työaikaa

Eläinlääkintähuolto

Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen eläinlääkintähuollon tehtävänä on huolehtia eläimille annettavasta ennaltaehkäisevästä terveydenhoitotyöstä ja sairauksien hoidosta sekä eläinlääkäripäivystyksen järjestämisestä ympärivuorokautisesti toiminta-alueella. Eläinlääkintähuollon tehtäviin kuuluu myös eläintauteihin ja eläinten hyvinvointiin liittyvää viranomaisvalvontaa, jota valtio on sitoutunut kunnilta hankkimaan.

Alueella on viisi eläinlääkärin virkaa. Lisäksi yhteistoiminta-alueella on 1,5 pieneläinhoitajaa ja yksi osa-aikainen (60 %) valvontaeläinlääkäri.

TUNNUSLUVUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
Voimavarat						
Henkilöstö						
Eläinlääkäri	5,6	5,6	5,6*		5,6	5,6
Pieneläinhoitaja	1	1	1,5**		1	1
Määrätavoitteet						
Sairasmatkat	503	450	450			
Hoidettuja pieneläimiä	3780	4000	4000			
Viranomaistoimitukset	107	150	150			
Porot, loislääkintä	16 736	27 000	27 000			
Maitonäytetutkimukset	127	100	100			
Terveydenhuoltokäynnit	21	18	18			
Röntgentutkimukset	93	100	100			

* pitää sisällään terveystalouden resurssin, praktikkoeläinlääkäreihin ei sovelleta työaikaa.

** toimistosihteri/eläinlääkärin avustajan työaika jyvitetty todellisen mukaan

Kustannustenjako ja jäsenkuntien osuudet

Ympäristöterveydenhuollon kustannukset jaetaan jäsenkuntien maksettavaksi niiden asukaslukujen suhteessa hallinnon ja terveystalouden osalta.

Eläinlääkintähuollon kustannuksista 75 % laskutetaan asukasluvun mukaan ja 25 % käytön mukaan (kunnan maitotilat 12,5 % ja eloporoluku 12,5 %).

Maksuosuuksien määrittelyssä käytetään edeltävän vuoden 31.12. ajankohdan tietoja. Talousarvioon perustuvat maksuosuudet laskutetaan kunnilta neljässä osassa.

Ympäristönsuojelun maksuosuudet jaetaan mukana olevien kuntien kesken niiden väestötiheyden ja valvontakohdemäärien suhteessa.

Jäsenkuntien osuudet, €

Toiminto	Pelkosenniemi	Savukoski	Salla	Kemijärvi	Yhteensä
Ympäristöterveyslautakunta	416	451	1 522	3 212	5 600
Toimisto	3 178	3 444	11 630	24 547	42 800
Terveysvalvonta	16 039	17 383	58 695	123 884	216 000
Eläinlääkintähuolto	33 605	59 576	131 728	248 191	473 100
Yhteensä	53 238	80 854	203 575	399 834	737 500
Vahvistettu talousarvio 2021	53 650	78 900	210 300	402 150	745 000
Muutos-% TA2021 – TA2022	-0,8	2,5	-3,2	-0,6	-1,0

Ympäristöterveydenhuollon kustannukset asukasta kohden, €

	Pelkosenniemi	Savukoski	Salla	Kemijärvi	Alue keskimäärin
Vahvistettu talousarvio 2021	57,15	78,49	61,85	55,29	59,04
Talousarvio 2022	57,18	80,13	59,75	55,60	58,82
Muutos-% TA2021 – TA2022	0,06	2,09	-3,39	0,56	-0,37